

Passend Onderwijs

Meer mogelijk maken

Landelijke evaluatie passend onderwijs

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) heeft de afgelopen vijf jaar intensief gesproken met leerlingen, leraren, ouders, schoolleiders en bestuurders over passend onderwijs. Daarnaast heeft deze organisatie 70 onderzoeken gepubliceerd. Hierbij is de hoofdconclusie dat het onderwijs ondersteuningsaanbod in Nederland op veel plekken beter is geworden, maar dat er nog veel valt te verbeteren.

Het merendeel van de leerlingen en ouders in Nederland is tevreden met de geboden ondersteuning. Veel samenwerkingsverbanden hebben een meer divers ondersteuningsaanbod gerealiseerd en zijn dit aan het uitbouwen. Ook over het speciaal onderwijs bestaat tevredenheid. Reguliere scholen werken beter samen en de samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs is ook van de grond gekomen. Scholen, gemeenten en jeugdhulp weten elkaar steeds beter te vinden. Thuiszitters zijn beter in beeld.

Tegelijkertijd is er ook veel ontevredenheid, vooral in die situaties wanneer het complexer is om tot goede ondersteuning te komen. Bij leerlingen en ouders is er niet alleen ontevredenheid over de ondersteuning, maar ook omdat ze niet als gelijkwaardig gesprekspartner kunnen meepraten. Sommige scholen adviseren leerlingen en ouders het bij een andere school te zoeken, om de zorgplicht niet aan te hoeven gaan.

Veel leraren hebben passend onderwijs ervaren als de zoveelste onderwijsverandering, die zorgt voor werkdruk en een gevoel van tekortschieten. De ondersteuningsstructuur op scholen is vaak niet voldoende op orde gebracht. Mede hierdoor gaan iets meer leerlingen naar het speciaal onderwijs dan in 2014. Nog altijd zijn er evenveel thuiszitters en meer kinderen worden vrijgesteld van onderwijs, mede door het ontbreken van een goed aanbod.

Op basis van deze onderzoeken is geconcludeerd dat er vier voornaamste redenen zijn waarom het langer duurt om echte verbetering te bereiken voor leerlingen, leraren en ouders:

1. Verandering van systeem en cultuur vraagt meer tijd. Schoolbesturen en andere organisaties die voorheen lang niet altijd samenwerkten, moeten elkaar eerst vinden om nieuwe, landelijke kaders te vertalen naar hun eigen regionale context.
2. Onvoldoende richting en nieuwe complexiteit. De regio's hebben veel vrijheid gekregen. Sommige regio's hebben de handschoenen opgepakt, andere hebben te weinig gedaan.
3. Moeilijke omstandigheden en hoge verwachtingen. De verwachtingen waren achteraf gezien erg hoog gespannen. De uitgangspositie was niet ideaal. Veel scholen hebben gekampt met het leraren- en schoolleiderstekort en leraren ervoeren al werkdruk door onder meer grote klassen. Veel ouders en leraren vinden dat alle leerlingen passend onderwijs verdienen, terwijl dit beleid toeziet op ongeveer 500.000 leerlingen die extra hulp nodig hebben. Sommige ouders hebben onrealistische verwachtingen: in de collectieve setting en gegeven de middelen kunnen niet alle wensen worden vervuld.

4. Gemeenten hadden veel op hun bord. Gemeenten werden gelijktijdig verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Daardoor kwam de cruciale samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en jeugdhulp niet meteen goed van de grond.

Naar aanleiding van deze landelijke evaluatie heeft de minister van onderwijs aan de tweede kamer een verbeter aanpak gepresenteerd. De ingrepen die vanuit de rijksoverheid gedaan worden hebben betrekking op het verder op orde brengen van de randvoorwaarden voor passend onderwijs en het verbeteren van de algemene omstandigheden, met onder meer de aanpak van het lerarentekort en de werkdruk. Daarnaast is de minister voornemens duidelijker te maken wat het ministerie van schoolbesturen en samenwerkingsverbanden verwacht en is er geen ruimte om vrijblijvend te denken over de opgave en samenwerking. Er worden meer waarborgen ingebouwd, om ervoor te zorgen dat alle partijen ook echt doen wat er van hen wordt verwacht.

[Deze foto](#) van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-SA-NC](#)

Samen de ondersteuning van kinderen versterken

Begin 2019 is het nieuwe ondersteuningsplan 'Meer mogelijk maken' (2019-2023) van ons samenwerkingsverband RSV Breda e.o. PO 3003 vastgesteld. Een belangrijk uitgangspunt in dit ondersteuningsplan is dat we alleen 'samen de ondersteuning van kinderen kunnen versterken'. Het onderwijs, het samenwerkingsverband, de gemeente(n) en haar uitvoeringsorganisaties zetten zich gezamenlijk in voor de kinderen in onze regio.

De eerste helft van het schooljaar 2019/2020 is gebruikt om de voormalige stichting RSV Breda e.o. PO 3003 om te zetten in een vereniging. Een vereniging is een rechtsvorm die wordt gebruikt om meerdere personen in een bepaald verband te verenigen. Volgens de wet is de vereniging een rechtspersoon met leden die gericht is op een bepaald doel. Onze vereniging is opgericht met als doel:

- a. Het vormen en in stand houden van een regionaal samenwerkingsverband;
- b. Het realiseren van een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen alle scholen in de regio;
- c. Het realiseren dat zoveel mogelijk leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken;
- d. Een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

De vereniging RSV Breda e.o. PO 3003 bereikt haar doel door gezamenlijke besluitvorming over de wijze van verdelen en toewijzen van de ondersteuningsmiddelen en ondersteuningsvoorzieningen aan de scholen. Het vaststellen van een ondersteuningsplan en (financieel) jaarverslag. Het beoordelen of leerlingen toelaatbaar zijn tot het onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs of tot het speciaal onderwijs. Het adviseren over de ondersteuningsbehoefte van een leerling op verzoek van het bevoegd gezag van een school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven.

De scholen die samen een werkeenheid vormen hebben in mei 2020 aangegeven welke doelen zij de komende jaren samen willen realiseren. Hierbij biedt het ondersteuningsplan een kader, waarbinnen iedere werkeenheid de eigen doelen stelt, prioriteert en operationaliseert. Het samenwerkingsverband faciliteert de werkeenheden bij het bereiken van deze doelen door de inzet van personele capaciteit en financiële middelen.

Tussen eind februari en half april 2021 zijn gesprekken gevoerd met de vertegenwoordigers van de werkeenheden, de leden en het bestuur van de vereniging, de ondersteuningsplanraad en de medezeggenschapsraad van het samenwerkingsverband. Aan hen is gevraagd op welke wijze het samenwerkingsverband de scholen de komende jaren zo optimaal mogelijk kan ondersteunen. De consulterende gesprekken hebben meer inzicht gegeven in de gewenste koppeling tussen doelen en middelen. Hierdoor kunnen de middelen doelmatiger besteed worden en sluit de facilitering vanuit het samenwerkingsverband beter aan op de behoefte van de onderwijsinstellingen. Daarnaast hebben de gesprekken geleid tot een meer gedeeld beeld van de opgave, de complexiteit ervan en het bewustzijn dat alleen indien we samen handelen in het 'algemeen belang' wij de ondersteuning van kinderen kunnen versterken.

De tekst op de volgende pagina's is de opbrengst van de consulterende gesprekken van de afgelopen weken en geeft richting aan de wijze waarop in de regio Breda e.o. de komende jaren (samen) gewerkt wordt aan passend onderwijs. Ons ondersteuningsplan en de opbrengst van de consultaties sluiten aan bij de afspraken die de minister in november 2020 gemaakt heeft met de 2e kamer en de opdracht die in aansluiting hierop aan de samenwerkingsverbanden verstrekt is.

Deze notitie wordt op 20 april 2021 tijdens de Algemene Vergadering ter instemming aan de leden van de vereniging voorgelegd en voor 1 mei aan het ministerie van OCW gestuurd. In aansluiting op deze notitie wordt voor 1 juli 2021 het inhoudelijk en financieel verslag over 2020, waarin de meerjarige consequenties van dit beleid opgenomen zijn, ook aan het ministerie van OCW gestuurd.

Passende voorwaarden

2036

Het jaar 2036 is nog ver weg. Lukt het ons om de hieronder beschreven situatie dan bereikt te hebben?

In de regio Breda hebben de scholen zich zoveel mogelijk aangepast aan de mogelijkheden van de leerling. Bijna alle leerlingen volgen onderwijs op een school in hun buurt. Een beperkt aantal leerlingen gaat geheel of gedeeltelijk naar het speciaal (basis) onderwijs. Het regulier en speciaal (basis) onderwijs werken intensief samen. De professionals delen actief kennis en ervaring met elkaar en ontwikkelen het onderwijs samen naar een steeds hoger niveau. In de scholen is onderwijs en zorg integraal georganiseerd.

De afgelopen 15 jaar is intensief en constructief met elkaar en andere partners samengewerkt aan het optimaliseren van het onderwijs voor leerlingen met een onderwijs-ondersteuningsbehoefte die de basisondersteuning overstijgt. Deze samenwerking heeft ervoor gezorgd dat ouders en leerlingen een helder beeld hebben van de mogelijkheden en onmogelijkheden van iedere school in Breda en omgeving. De scholen hebben met elkaar een divers en complementair onderwijsaanbod ingericht. Professionals en bestuurders reflecteren continu op de mate waarin beoogde doelen bereikt worden en baseren hierop de interventies die zij inzetten. Leren is niet alleen voor leerlingen maar ook voor de professionals het adagium.

Huidige situatie

Eind vorig jaar heeft de Onderwijsraad geadviseerd de komende 15 jaar het onderwijs aan leerlingen zodanig aan te passen dat meer leerlingen op een 'reguliere' basisschool, in de buurt van hun woonplaats, onderwijs kunnen volgen. Alle politieke partijen steunen deze ambitie. Ook ons ondersteuningsplan 'Meer mogelijk maken' sluit hier goed op aan. In het ondersteuningsplan committeren we ons aan de ambitie om voor nog meer leerlingen passende ondersteuning thuis nabij mogelijk te maken. Hierbij zijn de werkeenheden 'in the lead'. Scholen in een bepaalde buurt/wijk/gemeente/regio organiseren samen een zo divers en complementair mogelijk ondersteuningsaanbod voor hun leerlingen. Op het niveau van het samenwerkingsverband is een dekkend netwerk van voorzieningen voor alle leerlingen in onze regio ingericht.

Werkeenheden

Binnen ons samenwerkingsverband zijn in 2020 twaalf werkeenheden gestart om te verkennen op welke wijze zij een meer divers ondersteuningsaanbod kunnen realiseren. De directeuren en intern begeleiders van de werkeenheden hebben met elkaar kennis gemaakt, beelden uitgewisseld en een gezamenlijk plan opgesteld. Dit schooljaar zijn in een aantal

werkeenheden werkgroepen gevormd die aan de slag gegaan zijn met de verschillende onderdelen van hun plan. De samenwerking tussen de scholen komt op gang. Op basis van data-analyse en gesprekken met elkaar ontstaat een eerste beeld van de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerlingen binnen de werkeenheden. De oriëntatie op de kwaliteiten die bij de verschillende scholen aanwezig zijn en op dat wat nog ontwikkeld moet worden vindt plaats.

[Deze foto](#) van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-NC-ND](#)

Basisondersteuning

Het is de opdracht voor scholen, schoolbesturen en het samenwerkingsverband om tot een continuüm van onderwijsondersteuning te komen. Basisondersteuning vormt hiervoor het fundament. Ouders moeten weten wat zij tenminste van iedere school in de regio mogen verwachten als het om onderwijsondersteuning gaat.

Basisondersteuning is het geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijs ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de basisondersteuning betrekking op de inrichting van de ondersteuningsstructuur. In het ondersteuningsprofiel van de school wordt in ieder geval aangegeven wat de expertise is van het ondersteuningsteam voor wat betreft preventieve en (licht) curatieve interventies en hoe die zichtbaar worden in de onderwijsorganisatie van de school. Ook wordt aangegeven hoe de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut, met welke ketenpartners wordt samengewerkt en welke afspraken zijn gemaakt met de gemeente over de uitvoering van jeugd- gerelateerde zorgtaken.

Komend schooljaar (2021/2022) gaat het ministerie van OCW eisen stellen aan het niveau van basisondersteuning op de scholen. Het ministerie heeft hierover een eerste publicatie naar buiten gebracht en verstrekt voor het einde van dit schooljaar nadere informatie. OCW verlegt hiermee deze taak van de samenwerkingsverbanden naar zichzelf. Voor alle scholen in Nederland wordt het minimale niveau van basisondersteuning op de scholen gelijk. De onderwijsinstellingen verantwoorden zich hierover aan de inspectie. Scholen kunnen ervoor kiezen een hoger ambitieniveau te hebben dan de minimale eisen die hieraan door het ministerie gesteld worden.

Welke acties moeten ondernomen worden?

- Iedere individuele school brengt in kaart in welke mate tegemoetgekomen wordt aan de gestelde normering en definieert het door de school geambieerde niveau van basisondersteuning.
- De scholen binnen een werkeenheid wisselen met elkaar informatie uit over de kwaliteit en het niveau van de basisondersteuning.
- Binnen de werkeenheid wordt besproken of en op welke wijze scholen elkaar kunnen ondersteunen en aanvullen bij de ontwikkeling van de basisondersteuning.
- Binnen de werkeenheid is bekend welk ambitieniveau de individuele scholen hebben ten aanzien van de normering van hun basisondersteuning.

Wat kunt u verwachten van het samenwerkingsverband?

- Het samenwerkingsverband signaleert en agendeert kwaliteiten of deficiënties in het onderwijs ondersteuningsaanbod.
- Het samenwerkingsverband adviseert de school of de werkeenheid ten aanzien van de wijze waarop het onderwijs ondersteuningsaanbod ingericht kan worden.

Lichte ondersteuning

Sinds de invoering van de wet Passend Onderwijs zorgen scholen voor de onderwijsondersteuning van zittende en nieuwe leerlingen. De verantwoordelijkheid van een school voor de aanmelding, inschrijving en toelating van leerlingen valt onder de zorgplicht van de school. De zorgplicht is van toepassing op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en die niet zonder meer het onderwijs kunnen doorlopen. Als een school geen passende onderwijsplek kan bieden, werken de scholen samen om ervoor te zorgen dat de leerling op een andere school kan worden geplaatst. Om de zorgplicht waar te kunnen maken werken scholen met elkaar samen om op het niveau van de werkeenheid en op het niveau van de regio een dekkend aanbod van onderwijsondersteuning aan te bieden. Hierdoor kunnen leerlingen – al dan niet met extra ondersteuning - een doorgaand ontwikkelingsproces doormaken. Deze extra onderwijsondersteuning omvat alle vormen en combinaties van onderwijs, ondersteuning en/of zorg die de basisondersteuning overstijgt.

Niet alle scholen hoeven zelf tegemoet te komen aan alle ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen die meer nodig hebben dan basisondersteuning. De scholen binnen de werkeenheid kunnen er juist ook voor kiezen dat de ene school meer geëquipeerd is om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van de ene leerling en de andere school binnen de werkeenheid aan de ondersteuningsbehoefte van andere leerlingen. De werkeenheid zorgt er hierbij voor dat de school-ondersteuningsprofielen van de aangesloten scholen complementair zijn aan elkaar zodat een divers ondersteuningsaanbod binnen de werkeenheid ingericht wordt.

Het open bespreken van de mogelijkheden en onmogelijkheden van iedere school binnen een werkeenheid vraagt een wijze van samenwerking die gebaseerd is op elkaar kennen, ontmoeten, respecteren en waarderen. De scholen binnen de werkeenheid stellen zich kwetsbaar naar elkaar op door niet alleen te benoemen welke leerlingen zij adequaat kunnen ondersteunen, maar ook transparant naar elkaar te zijn over de leerlingen waarvoor zij niet tegemoet kunnen komen aan hun onderwijs ondersteuningsbehoeften.

De inrichting van een onderwijs ondersteuningsaanbod voor leerlingen die meer nodig hebben dan basisondersteuning is zodanig complex dat dit alleen kans van slagen heeft indien betrokken partijen dit met elkaar organiseren vanuit het algemeen belang. Hierbij is constructief verloopende bestuurlijke samenwerking tussen onderwijsinstellingen, samenwerkingsverband en gemeente van belang. En dient de samenwerking tussen de professionals op school, de jeugdarts, de leerplichtambtenaar en de jeugd – en onderwijsprofessionals van de gemeente goed georganiseerd te worden.

De bestuurders en directeurs van de scholen bepalen gezamenlijk op welke wijze de lichte ondersteuningsmiddelen benut worden om de doelen van de werkeenheid te realiseren. Hierbij kan de werkeenheid ervoor kiezen een andere grondslag te bepalen voor de verdeling van de lichte ondersteuningsmiddelen dan het aantal leerlingen per onderwijsinstelling. De scholen binnen de werkeenheid zijn transparant naar elkaar ten aanzien van de wijze waarop de lichte ondersteuningsmiddelen ingezet worden. De lichte ondersteuningsmiddelen worden door de bestuurders van de onderwijsinstellingen jaarlijks verantwoord in hun inhoudelijk en financieel verslag

---

Welke acties moeten ondernomen worden?

- De scholen binnen een werkeenheid bepalen gezamenlijk welke rollen, taken en verantwoordelijkheden zij beleggen bij de coördinerend directeur en coördinerend intern begeleider van de werkeenheid en op welke wijze deze medewerkers gefaciliteerd worden voor de uitvoering van deze werkzaamheden.
- De scholen binnen een werkeenheid gaan gezamenlijk aan de slag met de beschrijving van de mogelijkheden en onmogelijkheden die iedere school binnen de werkeenheid heeft ten aanzien van het bieden van onderwijs aan leerlingen die meer nodig hebben dan binnen de basisondersteuning geboden kan worden.
- De scholen beschrijven in een beknopt school-ondersteuningsprofiel welke specifieke kwaliteiten iedere school binnen een werkeenheid heeft.

Wat kunt u verwachten van het samenwerkingsverband?

- Het samenwerkingsverband verstrekt de onderwijsinstellingen op structurele basis lichte ondersteuningsmiddelen (€ 154,- = per leerling van 2021-2025).
- De procesregisseurs ondersteunen de coördinerend directeur bij de inrichting van de netwerksamenwerking tussen de scholen van de werkeenheid en hun partners.
- De procesregisseurs verzorgen de proces-begeleiding voor het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid dat de scholen binnen een werkeenheid samen met de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties wil vormgeven.
- De begeleiders passend onderwijs ondersteunen de werkeenheden bij de tijdige signalering van leerlingen waarvoor de aangeboden onderwijsondersteuning mogelijk niet toereikend of passend is.
- De begeleiders passend onderwijs ondersteunen de inrichting van een zorg – en onderwijs ondersteuningsstructuur op het niveau van de werkeenheid.
- De begeleiders passend onderwijs leveren een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van de professionals op de scholen.
- De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam (COT) is de gesprekspartner voor de coördinerend directeur van de werkeenheid ten aanzien van de wijze waarop de begeleiders passend onderwijs een bijdrage kunnen leveren aan de doelen van de werkeenheid.
- De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam kan benaderd worden indien interventies die ingezet zijn om te voorkomen dat een leerling geen onderwijs meer volgt niet het beoogde effect hebben gesorteerd en een leerling thuis komt te zitten. De coördinator is dan degene die op het niveau van de individuele escalerende casuïstiek samen met betrokken partners verkent welke ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband geboden kan worden om tegemoet te komen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van deze leerling. De coördinator heeft hierbij geen inhoudelijke rol maar begeleidt de constructieve samenwerking tussen de verschillende partners en is alert op een passende rolname van betrokken organisaties.

Zware ondersteuning

Voor leerlingen die extra ondersteuning ontvangen stelt de school, op basis van overleg met de ouders, een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op. Het OPP beschrijft welke doelen de leerling kan behalen en welke extra ondersteuning daarvoor nodig is. Het document biedt school, ouders en inspectie houvast bij het reflecteren op de gerealiseerde opbrengsten. Als er sprake is van een gecombineerd traject met jeugdzorg worden ook de betreffende partners hierbij betrokken.

Het organiseren van thuisnabij onderwijs voor leerlingen met een zware ondersteuningsbehoefte is lastig. Deze kwetsbare leerlingen doen een beroep op zeer specialistische inhoudelijke kennis en dagen de pedagogische tact van onze professionals uit. Vaak voelen we ons handelingsverlegen in het aansluiten op datgene wat deze leerlingen nodig hebben. Ook voor hen dienen de randvoorwaarden op orde te zijn, terwijl juist voor deze leerlingen dit niet zomaar vanzelf gaat. Het is immers niet eenvoudig om kosteneffectief hoogwaardige kwaliteit onderwijs voor slechts enkele leerlingen per wijk (thuisnabij) te organiseren. Daarnaast is de inhoudelijke opgave zo complex dat we hierin nog veel te leren en ontdekken hebben. We voelen ons niet altijd voldoende competent, maar zijn vaak ook feitelijk handelingsverlegen. Alleen indien we de kennis en ervaring die we opdoen continu ontwikkelen kunnen we de kwaliteit van de onderwijs ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen wellicht op termijn thuisnabij adequaat invullen. Dit vraagt om een continu proces van doen, reflecteren, delen, leren en verbeteren.

Het inrichten van thuisnabij onderwijs voor deze kwetsbare leerlingen vormt een belangrijk onderdeel van ons ondersteuningsplan. Het samenwerkingsverband verstrekt zware ondersteuningsmiddelen aan de school (arrangement). De school probeert met deze middelen tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen.

Welke acties moeten ondernomen worden?

- Scholen stellen ontwikkelingsperspectief plannen (OPP) op voor leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben dan binnen de basisondersteuning geboden kan worden.
- De scholen hebben op het niveau van de werkeenheid een proces vastgesteld met betrekking tot de wijze waarop BAO/BAO verwijzingen en de aanvraag van arrangementen gecoördineerd worden.
- Voor de individuele leerlingen die aangewezen zijn op de structurele inzet van zware ondersteuningsmiddelen wordt door de aanvragende school gemotiveerd waarom het voor deze individuele leerling passender is onderwijs te volgen in het regulier onderwijs dan in het speciaal(basis)onderwijs. Hierbij wordt gemotiveerd op welke wijze de school duurzaam en minimaal even adequaat tegemoet kan komen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van deze leerling en dit minimaal even kosteneffectief kan organiseren dan een school voor Speciaal (Basis) onderwijs dat zou kunnen.

Wat kunt u verwachten van het samenwerkingsverband?

- Het samenwerkingsverband verstrekt zware ondersteuningsmiddelen op basis van individuele casuïstiek en voor een beperkte periode aan de individuele school waar deze leerling onderwijs volgt. De middelen voorzien in de extra ondersteuning die tijdelijk voor deze leerling nodig is. De inzet van deze extra ondersteuning is gericht op het bieden van ondersteuning die ertoe leidt dat deze leerlingen na afronding van dit traject in staat zijn om het onderwijs te volgen dat aangeboden wordt met behulp van de lichte ondersteuningsmiddelen. De school die de aanvraag voor een arrangement doet motiveert op welke wijze, na afloop van het arrangement, structureel voorzien wordt in de onderwijs ondersteuningsbehoefte van deze leerlingen.
- Het samenwerkingsverband verstrekt op structurele basis zware ondersteuningsmiddelen voor individuele leerlingen waarvan verwacht wordt dat zij gedurende hun hele schooltijd onderwijs op een reguliere basisschool kunnen volgen. De aanvragende school dient aan te tonen dat de leerling een onderwijs ondersteuningsbehoefte heeft die vergelijkbaar is met het onderwijs dat aangeboden wordt in het S(B)O, maar zich in het regulier onderwijs adequaat kan ontwikkelen.
- De begeleiders passend onderwijs ondersteunen de vroeg-signalering van leerlingen waarvoor de basisondersteuning 'plus' (ondersteuning die ingericht is m.b.v. de lichte ondersteuningsmiddelen) niet toereikend is.
- De begeleiders passend onderwijs adviseren de professionals op de scholen ten aanzien van de interventies die ingezet kunnen worden om tegemoet te komen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.
- De procesregisseurs ondersteunen de inrichting van een proces om BAO/BAO verwijzingen binnen de werkeenheid te organiseren.
- De procesregisseurs ondersteunen de inrichting van een proces om te bepalen of een leerling incidenteel of structureel aangewezen is op zware ondersteuningsmiddelen.
- De procesregisseurs organiseren de samenwerking met ketenpartners voor leerlingen die aangewezen zijn op zware ondersteuningsmiddelen.

Speciaal (Basis) Onderwijs

Het organiseren van Passend Onderwijs thuisnabij is een ambitie die we ook nastreven voor leerlingen die noodzakelijkerwijs aangewezen zijn op een specifieke context om tegemoet te kunnen komen aan hun onderwijs ondersteuningsbehoefte. Met behulp van een toelaatbaarheidsverklaring kan een leerling ingeschreven worden op één van de scholen voor speciaal onderwijs of een school voor speciaal basisonderwijs. Deze scholen beschikken over de specifieke expertise die nodig is om het onderwijs voor deze leerlingen in te richten. Leerlingen kunnen ingeschreven worden op S(B)O scholen binnen of buiten onze regio. Ouders kiezen zelf op welke school zij hun kind aanmelden. Binnen de regio RSV Breda e.o. PO 3003 zijn drie scholen aanwezig voor leerlingen die aangewezen zijn op cluster 4 onderwijs (Rijsbergen, Breda en Oosterhout). De SO3 school bevindt zich in Breda. In Etten-Leur, Breda en Oosterhout is een school voor SBO. Ongeveer 1,5% van de leerlingen op het speciaal basisonderwijs en 12% van de leerlingen op het speciaal onderwijs gaat buiten onze regio naar school.

Binnen een aantal werkeenheden bestaat de ambitie om te onderzoeken op welke wijze binnen het regulier onderwijs tegemoetgekomen kan worden aan het onderwijs voor leerlingen die noodzakelijkerwijs aangewezen zijn op S(B)O. Werkeenheden die de ambitie hebben om zich op dit gebied te ontwikkelen kunnen bij het samenwerkingsverband een groeps- of schoolarrangement aanvragen. Deze aanvraag richt zich op de ambitie van één of meerdere scholen binnen de werkeenheden om te voorkomen dat dit type leerlingen aangewezen is op het S(B)O. De aanvraag voor een groeps- of schoolarrangement richt zich niet alleen op de inrichting van het onderwijs aan een individuele leerling die op dat moment meer nodig heeft dan waar de school met behulp van de lichte ondersteuningsmiddelen tegemoet aan kan komen, maar op de structurele inrichting van het onderwijs voor dit type leerlingen en de facilitering die hiervoor vanuit het samenwerkingsverband nodig is. Binnen het samenwerkingsverband zijn al een aantal inspirerende voorbeelden op dit gebied (Parelklas, Atlasklas).

Welke acties moeten ondernomen worden?

- De vertegenwoordiger van de werkeenheden stemt met de directeurs van de S(B)O scholen af op welke wijze de S(B)O scholen kunnen aansluiten bij de overlegstructuur van de werkeenheden.
- De vertegenwoordiger van de werkeenheden stemt met de directeurs van de S(B)O scholen en de procesregisseur af welke ambitie de werkeenheden heeft met betrekking tot de inrichting van onderwijs voor leerlingen die anders aangewezen zijn op het S(B)O.
- De scholen binnen de werkeenheden brengen hun verwijzingspercentage naar het S(B)O in kaart en formuleren concreet genormeerde doelen met betrekking tot reductie of stabilisatie van dit aantal verwijzingen.
- De scholen binnen de werkeenheden richten een kwaliteitscyclus in om het onderwijsaanbod voor leerlingen die anders aangewezen zijn op het S(B)O continu te verbeteren.

Wat kunt u verwachten van het samenwerkingsverband?

- Indien de onderwijs ondersteuningsbehoefte van een individuele leerling zodanig is dat hij of zij noodzakelijkerwijs aangewezen is op het S(B)O verstrekt het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring (tlv).
- De coördinator van het samenwerkingsverband, de procesregisseur en de begeleiders passend onderwijs ondersteunen scholen bij de ontwikkeling van een onderwijs ondersteuningsaanbod in het regulier onderwijs aan een groep leerlingen die anders aangewezen is op het S(B)O:
  - De coördinator van het Centraal Ondersteuningsteam (COT) stemt met de vertegenwoordigers van de werkeenheden af welke specifieke inhoudelijke expertise de werkeenheden nodig heeft en in welke mate het COT hierin kan voorzien.
  - De begeleiders passend onderwijs leveren een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van de professionals op de scholen binnen de werkeenheden voor dit type onderwijs.
  - De procesregisseur ondersteunt de werkeenheden bij de ontsluiting van de expertise die aanwezig is bij de S(B)O scholen, de gemeente en haar uitvoeringsorganisaties. Hierdoor wordt het onderwijsaanbod voor deze kwetsbare leerlingen integraal ingericht.
- De CTLV adviseert de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband inhoudelijk over de mate waarin het onderwijs dat in de vorm van een groeps – en/of schoolarrangement door de werkeenheden ingericht wordt aansluit bij de onderwijs ondersteuningsbehoefte van leerlingen die anders aangewezen zijn op het S(B)O. De directeur-bestuurder beslist over de verstrekking van zware ondersteuningsmiddelen voor de facilitering van deze groep leerlingen.

